

The Development of A Program To Enhance Learning Management Competency For Teacher Students In The Department of Arts Education

Kansiwakon Khamwisettanaton¹, Poosit Boontongtherng²
& Thanyaluck Khechornphak³

Received
16/10/2024

Reviewed
20/10/2024

Revised
28/10/2024

Accepted
31/11/2024

Abstract

The purpose of the study were: 1) to Study basic information 2) to Develop a learning management competency building program for teacher students 3) to Study the effect of using the program. By using research and development, The research was conducted in 3 phases. Phase 1: Study of basic information to study the components of learning management competencies. and study the current condition Desired condition and guidelines for enhancing learning management competency. There are informants including school administrators, mentors and supervision teachers, and experts. Phase 2: Developing a program to strengthen learning management competencies. There are 5 experts who provide information. Phase 3: Study on the effects of the program. The target group includes teaching professional students. Department of Art Education, Year 3, teaching practice in educational institutions 1, Semester 2, academic year 2023, number of 13 people. Research tools are Questionnaire on appropriateness of components and indicators, Questionnaire Current condition Desired condition and methods for developing competency, Group discussion recording form, Assessment of the suitability of program components, per-test and post-test to examine, Learning Management Competency Assessment and Satisfaction Questionnaire. The data was analyzed using basic statistics, such as percentage, mean, and standard deviation. $PNI_{modified}$ and t-test.

The research findings were following ;

¹ Rajabhat Maha Sarakham University, Email- kansiwakorn.k@rmu.ac.th

² Rajabhat Maha Sarakham University, Email- poosit.boon@hotmail.com

³ Rajabhat Maha Sarakham University, Email- p.pbk13@rmu.ac.th

1. The results of the study of the components of learning management competencies of teacher students included 5 components and 26 indicators. It is appropriate at the highest level. Current conditions in learning management of student teachers' practices were at a moderate level, desired condition There should be practice at the highest level and prioritize needs Arrange the needs from most to least: Authentic Assessment, Design and learning management, Student-centered art learning management, Learner Analysis and creative media production and technological innovation. Guidelines for enhancing learning management competencies based on the 70:20:10 development model include knowledge enhancement (10%), practical application (70%), and new experience-based learning (20%). Development methods encompass training, coaching, mentoring, self-learning, supervision, and knowledge sharing.

2. The results of the design and development of a program to enhance learning management competency. Consisting of 1) principles 2) objectives 3) Content structure consists of Module 1 Learner Analysis, Module 2 Design and learning management, Module3 Student-centered art learning management, Module4 creative media production and technological innovation and Module 5 Authentic Assessment 4) Development method and 5) measurement and evaluation. Suitability evaluation results by experts at a high level.

3. The results of the post-test revealed that the post-test scores Representing 82.05 percent, it is statistically significant at the .05 level. Teacher students have a high level of learning management competency and have a high level of satisfaction.

Keywords : Composition and Indicators; Competency Enhancement Program; Learning Management Competency; Teaching Students; Art Education

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา

กานต์ศิวกร คำวิเศษธนธรณ์¹ ภูษิต บุญทองเถิง² และธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2)พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู 3) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรม โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา มีการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา และระยะที่ 3 การศึกษาผลของการใช้โปรแกรม กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา ชั้นปีที่ 3 ที่ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 13 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางวิธีการพัฒนาสมรรถนะ แบบบันทึกสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบโปรแกรม แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา มี 5 องค์ประกอบ 26 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดประเมินผลตามสภาพจริง ด้านการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียน ด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ และการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี สำหรับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาแบบ 70 : 20 : 10 ประกอบด้วย การเพิ่มความรู้ (ร้อยละ 10) การนำสู่การปฏิบัติ (ร้อยละ 70) และการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ (ร้อยละ 20) และวิธีการพัฒนาประกอบด้วย การฝึกอบรม การสอนงานระบบพี่เลี้ยง การเรียนรู้ด้วย การนิเทศ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email- kansiwakorn.k@rmu.ac.th

² มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email- poosit.boon@hotmail.com

³ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email- p.pbkl3@rmu.ac.th

2. การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่า โปรแกรมมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างเนื้อหา 5 Module ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การผลิตสื่อสร้างสรรค์ และการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล มีผลประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. การทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ พบว่า คะแนนทดสอบความรู้ความเข้าใจหลังเข้ารับการพัฒนาสูงขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : องค์ประกอบและตัวบ่งชี้; โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ; สมรรถนะการจัดการเรียนรู้; นักศึกษาวิชาชีพครู; ศิลปศึกษา

บทนำ

“ครู” เป็นผู้มีบทบาทสำคัญทางการศึกษามาตั้งแต่ในอดีต บ่มเพาะอบรมศิษย์ให้เป็นคนดีของสังคมได้อย่างเหมาะสมครบถ้วน ซึ่งได้กำหนดความสำคัญของการผลิตครูไว้ในกฎหมาย นโยบายและแผนระดับประเทศ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Bangkokbiznews, 2022) ประเด็นสำคัญในการผลิตนักศึกษาครูคือ “สมรรถนะการจัดการเรียนรู้” เป็นการสร้างมาตรฐานความสามารถทั่วไป (generalized teacher) ในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งคุรุสภากำหนดรายละเอียดสาระความรู้ และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ และใช้การประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน (Government Gazette, 2020) และผู้ประกอบวิชาชีพครู ควรพัฒนาตนเองให้มี “ความรู้” และ “สมรรถนะ” แสดงออกและปฏิบัติตนตามการปฏิบัติหน้าที่ครู การจัดการเรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และเป็นผู้มีความรู้รอบด้านอีกด้วย (Khamwisettanaton, 2021) และมุมมองหนึ่งของการผลิตนักศึกษาครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (specialized teachers) นอกจากหลักสูตรผลิตครูจะพัฒนานักศึกษาคูรุษเป็นตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดโดยคุรุสภาแล้ว สิ่งสำคัญของหลักสูตรผลิตครูจะต้องมุ่งเน้นอัตลักษณ์และคุณลักษณะของนักศึกษาครู ในการจัดการเรียนรู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือวิชาเอก ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูศิลปะ หรือครูทัศนศิลป์ที่มีความแตกต่างจากครูทั่วไปในด้านคุณลักษณะ 13 ประการของครูทัศนศิลป์ (NAEA, 2016) อีกทั้งด้านความรู้ความเข้าใจการบูรณาการความรู้ศิลปศึกษาที่ครอบคลุมไม่น้อยกว่าหัวข้อศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ และสุนทรียศาสตร์ นั่นก็คือการเรียนการสอนแบบ Discipline base art education (DBAE) (Tang Charoen, 2005.)

วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จัดการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มุ่งผลิตบัณฑิตครูศิลปะตามปรัชญาของหลักสูตร คือ “ครูดี ครูเก่ง ที่เรื่องปัญญา มีทักษะสร้างสรรค์ ตามเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสืบสานงานช่างศิลป์ไทย” มีความสามารถการจัดการเรียนรู้ศิลปะด้านทัศนศิลป์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนและการประกอบวิชาชีพครูศิลปศึกษา (Suphan Buri College of Fine Arts, 2019) ซึ่งผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำหลักสูตร และฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า หลักสูตรมีความเข้มข้นในวิชาเอกเฉพาะ มุ่งฝึกทักษะปฏิบัติทางศิลปะอย่างครบถ้วนยังขาดวิชาการฝึกทักษะการสอนเพื่อเชื่อมโยงถ่ายทอดความรู้ศิลปศึกษา นำสู่การจัดการเรียนรู้รายวิชาเฉพาะ(ทัศนศิลป์) อีกทั้งนักศึกษาชั้นปีที่ 3 เริ่มฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอีกครั้ง ในชั้นปีที่ 4 ทำให้นักศึกษาขาดความต่อเนื่องในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู ขาดความมั่นใจ ความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ลดลงและไม่คงทน อีกทั้ง ความแตกต่างของสมรรถนะครูทั่วไปกับครูที่เป็น

วิชาเอกเฉพาะ ส่งผลต่อการวางแผนในการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูศิลปศึกษา ในการจัดการเรียนรู้วิชาเฉพาะเพิ่มมากขึ้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาวิชาวิชาชีพครู ให้เกิด ด้านความรู้ ด้านทักษะ คุณลักษณะส่วนบุคคล (SEAMEO INNOTECH, 2010) เพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามารถนำสู่การฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูแบบเร่งด่วน เพื่อพัฒนาสมรรถนะ แก้ไขข้อบกพร่อง เสริมสร้างทักษะเฉพาะด้าน หรือเพิ่มพูนความรู้ที่ยังไม่ถนัด เสริมประสบการณ์ให้กว้างขึ้นและมีความรู้ความสามารถที่คงทน เกิดความ เข้มข้นผ่านกระบวนการและขั้นตอนการฝึกทักษะรอบด้านจนเกิดความชำนาญ

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ เป็นอีกแนวทางที่จะพัฒนาจุดบกพร่องอย่างเร่งด่วนและ เตรียมความพร้อมนักศึกษาวิชาวิชาชีพครูในหลักสูตรที่มุ่งเน้นฝึกทักษะด้านทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาผู้เรียนและ สนับสนุนการประกอบอาชีพครูศิลปะ ซึ่งพบว่ายังขาดทักษะการสอนเชิงปฏิบัติที่สามารถเชื่อมโยงความรู้ใน สาขาศิลปศึกษาเพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเฉพาะด้านศิลปะ อีกทั้งยังขาดความต่อเนื่องในการ ฝึกปฏิบัติวิชาชีพ เนื่องจากนักศึกษามีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นช่วงๆ ส่งผลให้ขาดความมั่นใจและ ทักษะการสอนที่คงทน (Suphan Buri College of Fine Arts, 2019) ซึ่งเป็นกิจกรรมพิเศษที่ส่งเสริมเฉพาะ ทาง อาจจะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมในหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตร ซึ่งมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับหลักสูตรการจัดการศึกษายิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นประโยชน์ในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับ นักศึกษาครู สาขาวิชาศิลปศึกษา เพื่อเพิ่มสมรรถนะของนักศึกษาครูในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนานักศึกษาครูสู่มาตรฐานวิชาชีพ นักศึกษาได้รับประโยชน์จากโปรแกรมเสริมให้ได้มากที่สุด สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา และ มีความพร้อมสู่เส้นทางสายวิชาชีพครู สามารถพัฒนาตนเองและยกระดับคุณภาพความเป็นครูในยุคศตวรรษ ที่ 21 เป็นกำลังคนในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับ นักศึกษาวิชาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาวิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพ ครู สาขาวิชาศิลปศึกษา ในประเด็นเกี่ยวกับ
 - 3.1 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาวิชาชีพครู สาขาวิชา ศิลปศึกษา ก่อนและหลังเข้ารับการพัฒนา
 - 3.2 เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาครู สาขาวิชาศิลปศึกษา

3.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพรุ สาขาวิชาศิลปศึกษาที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษา การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรุ สาขาวิชาศิลปศึกษา มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. องค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาชีพรุ สาขาวิชาศิลปศึกษา ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะทางวิชาชีพรุของครุสภา (Government Gazette, 2020) และ Dechakupt & Yindeesuk (2015) ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การผลิตสื่อสร้างสรรค์ และการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2. คุณลักษณะของครุศิลปศึกษา ผู้วิจัยศึกษาจาก Paston, H. S. (1973) NAEA (2016) Pujeeb et al. (2020) รวมถึงการสอนศิลปศึกษา แนวคิดพหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน (DBAE) ของ Tang Charoen (2005) นำมาสังเคราะห์เป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรม ตามองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพรุ สาขาวิชาศิลปศึกษา รวมทั้งหมด 26 ตัวบ่งชี้

3. หลักการพัฒนาสมรรถนะ ด้วยการเรียนรู้แบบ 70-20-10 เป็นโมเดลที่ได้รับการพัฒนา จาก Center for Creative Leadership และ Thummatassananon (2020) การสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ หลักการของโปรแกรม คือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) ของ McGill, L. & Brockbank (2004) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) ของ Johnson, R.T. and Johnson, D.W. (1986) และการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team-Based Learning) ของ Michaelsen, L. K., Knight, A. B., & Fink, L. D. (2004)

4. วิธีการพัฒนาสมรรถนะ ผู้วิจัยศึกษาจากสถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร (Bangkok Civil Servant Development Institute, 2018) Pinthong et al. (2022) & Kaewpuang et al. (2022) ซึ่งสังเคราะห์วิธีการพัฒนาประกอบด้วย การฝึกอบรม การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การเรียนรู้ด้วยการนิเทศ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5. องค์ประกอบของโปรแกรม ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมของ Knowles (1980) Buasri, T. (1999) ซึ่งมีองค์ประกอบโปรแกรมได้ 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างเนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน ครูที่เลี้ยง จำนวน 15 คน อาจารย์นิเทศ จำนวน 14 คน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา จำนวน 13 คน เพื่อศึกษาความต้องการแนวทางและวิธีการพัฒนาสมรรถนะ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มเป้าหมายในการทดลอง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 13 คน ซึ่งมาได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา

ตัวแปรตาม คือ 1) ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ 2) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตด้านระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาในศึกษาการวิจัยตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 - 2566

ระเบียบวิธีวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ซึ่งดำเนินการทั้งหมด 3 ระยะ โดยใช้แบบแผนการวิจัยก่อนแบบทดลอง (Pre-experimental Research) แบบแผนกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) มีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 แนวทางและวิธีการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Form) ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของจุดประสงค์กับข้อคำถาม (IOC) ตั้งแต่ 0.80-1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ รวมถึงความต้องการของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ความต้องการความจำเป็น (Need Assessment) โดยหาดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการความจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาครูวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของโครงสร้างโปรแกรม 2) แบบประเมินความเหมาะสมคู่มือโปรแกรม และ 3) แบบประเมินความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ (Module) เครื่องมือการวิจัยทั้งหมดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ความเหมาะสม โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์คุณภาพ ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลว่า มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลว่า มีความเหมาะสมน้อย ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แปลว่า มีความเหมาะสมปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แปลว่า มีความเหมาะสมมาก ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระยะที่ 3 การศึกษาผลของการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาครูวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือดำเนินการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย 1) โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา 2) คู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และ 3) เอกสารประกอบโปรแกรม และเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาครูที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความยากง่าย (P) ได้อยู่ระหว่าง 0.28-0.78 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ตามวิธีของ Brennan ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.44-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) แบบอิงกลุ่ม ตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน เท่ากับ 0.96 2) แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับประเมินตนเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประเมินความสอดคล้องตรงตามนิยามของพฤติกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และประเมินสมรรถนะสำหรับอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง เป็นแบบรูบริก (Scoring rubric) นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาครูที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย แล้วนำวิเคราะห์ความเห็นพ้องต้องกันของผู้ประเมิน (Rater Agreement Index : RAI) พบว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน เท่ากับ 0.89 และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง พบว่า มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ก่อนและหลังการอบรม โดยข้อมูลกลุ่มเป้าหมายมีการแจกแจงเป็นปกติจึงใช้การทดสอบทีกรณีก่อนไม่อิสระ (Dependents samples t-test) 2) วิเคราะห์สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงคุณภาพ หาค่าเฉลี่ย และส่วน

เป็ยงมาตรฐาน แล้วเทียบกับเกณฑ์คุณภาพ และ 3) วิเคราะห์ความพึงพอใจ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเป็ยงเบนมาตรฐาน แล้วเทียบกับเกณฑ์คุณภาพ ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลว่า มีความพึงพอใจน้อย ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แปลว่า มีความพึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แปลว่า มีความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู สาขาวิชาศิลปศึกษา พบว่า มี 5 องค์ประกอบ 26 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์ผู้เรียน จำนวน 3 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 การผลิตสื่อสร้างสรรค์ และการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี จำนวน 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จำนวน 4 ตัวชี้วัด ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x}=4.76$, $S.D.=0.43$)

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา ดังนี้

Table 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยรวมทุกด้าน

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
	\bar{x}	S.D.	ระดับพฤติกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับพฤติกรรม		
1.ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียน	3.49	0.85	ปานกลาง	4.53	0.58	มากที่สุด	0.30	4
2.ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.20	0.78	ปานกลาง	4.64	0.52	มากที่สุด	0.45	2
3.ด้านการจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.52	0.89	มาก	4.58	0.57	มากที่สุด	0.31	3
4.ด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ และการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี	3.57	0.80	มาก	4.61	0.58	มากที่สุด	0.30	4
5.ด้านการวัดประเมินผลตามสภาพจริง	3.18	0.89	ปานกลาง	4.76	0.44	มากที่สุด	0.50	1
โดยรวม	3.39	0.19	ปานกลาง	4.62	0.09	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x} =3.39, S.D.=0.19) สภาพพึงประสงค์ควรมีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} =4.62, S.D.=0.09) ส่วนลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการวัดประเมินผลตามสภาพจริง 2) ด้านการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียน และด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ และการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี

2. ผลการศึกษาแนวทางและวิธีการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่า ความต้องการแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาแบบ 70: 20: 10 ประกอบด้วย การเพิ่มความรู้ (ร้อยละ 10) การนำสู่การปฏิบัติ (ร้อยละ 70) และการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ (ร้อยละ 20) และวิธีการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การฝึกอบรม การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การนิเทศ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา พบว่า โปรแกรมประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างเนื้อหา ประกอบด้วย Module 1 การวิเคราะห์ผู้เรียน Module 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ Module 3 การจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Module 4 การผลิตสื่อสร้างสรรค์ และการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี Module 5 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล

Figure 1 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาศิลปศึกษา

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการพัฒนาแบบ 70 : 20 : 10 ภายใต้ชื่อ KAN PROGRAM ประกอบด้วย

K = Knowledge increase หมายถึง การเพิ่มความรู้ โดยการเรียนรู้แบบ 10% จากการศึกษาด้วยตนเองและการฝึกอบรมตามโครงสร้างเนื้อหา 5 Module ซึ่งการฝึกอบรมมีลักษณะการจัดกิจกรรมเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน

A = Apply to practice หมายถึง การนำสู่การปฏิบัติ โดยการเรียนรู้แบบ 70% จากการบูรณาการปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยการลงมือปฏิบัติจริง ฝึกทักษะจากประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้เกิดความชำนาญ

N = New experience หมายถึง การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ โดยการเรียนรู้แบบ 20% จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอนงานจากพี่เลี้ยง การให้คำปรึกษาจากอาจารย์นิเทศก์ การประชุมกลุ่มเพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2. ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ระยะที่ 3 การศึกษาผลของการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ก่อนและหลังเข้ารับการพัฒนา

Table 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา ก่อนและหลังการพัฒนา

การทดสอบ	N	\bar{x}	S.D.	t	Sig.(1-tailed)
หลังการพัฒนา	13	15.23	3.03	12.86*	0.00
ก่อนการพัฒนา	13	24.62	3.04		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 การทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีคะแนนทดสอบก่อนการพัฒนาเฉลี่ยเท่ากับ 15.23 (\bar{x} =15.23, S.D.=3.03) คะแนนทดสอบหลังการพัฒนาเฉลี่ยเท่ากับ 24.62 (\bar{x} =24.62, S.D.=3.04) และค่าทดสอบที่ (t) เท่ากับ 12.86 ส่วนค่า .Sig เท่ากับ .00 สรุปได้ว่านักศึกษาที่เข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ หลังการใช้โปรแกรม

Table 3 ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ตามองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบสมรรถนะ	อาจารย์นิเทศก์			ครูพี่เลี้ยง			ประเมินตนเอง			โดยรวม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
การวิเคราะห์ผู้เรียน	4.18	0.60	มาก	4.36	0.63	มาก	4.36	0.63	มาก	4.30	0.62	มาก
การออกแบบการจัดการเรียนรู้	4.06	0.66	มาก	4.14	0.66	มาก	4.18	0.61	มาก	4.13	0.64	มาก

การจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.85	0.63	มาก	3.84	0.60	มาก	3.96	0.62	มาก	3.88	0.62	มาก
การผลิตสื่อสร้างสรรค์ และการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี	4.08	0.62	มาก	4.08	0.59	มาก	4.06	0.64	มาก	4.07	0.61	มาก
การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	4.12	0.62	มาก	3.94	0.73	มาก	4.13	0.74	มาก	4.06	0.70	มาก
รวมทุกด้าน	4.02	0.64	มาก	4.03	0.66	มาก	4.09	0.66	มาก	4.05	0.65	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05, S.D. = 0.65$)

3. ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา

Table 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจ ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา ที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับคุณภาพ
ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อม	4.03	0.50	มาก
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา	4.35	0.51	มาก
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินหลังการพัฒนา	4.26	0.49	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	4.26	0.49	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความพึงพอใจ ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา ที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.26, S.D.=0.49$) โดยเรียงจากกิจกรรมขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินหลังการพัฒนา และขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อม ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศึกษา ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด สรุปได้ว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ มี 5 องค์ประกอบ 26 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเชื่อมโยงกรอบสมรรถนะตามสายงานของครู ที่เป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวของบุคคลและแสดงพฤติกรรมออกมาในการปฏิบัติ ผ่านการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสมรรถนะทางวิชาชีพครูในส่วนของคุณลักษณะของครูศิลปะ ควรแสดงพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนจาก Paston, H. S. (1973) และ Pujeeb et al. (2020) เป็นทักษะและคุณลักษณะที่ครูศิลปะควรมีใน

การพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพครูในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phromsa et al. (2018) พบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Janhom (2022) พบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ศิลปะที่พัฒนาทักษะผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ 2) ด้านความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับนักเรียน และ 4) การตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ศิลปะที่พัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการจัดการเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.39$, $S.D.=0.19$) แสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่จะต้องพัฒนาสมรรถนะให้ดีขึ้น เมื่อพิจารณาผลการวิจัยสภาพพึงประสงค์ โดยรวมมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.62$, $S.D.=0.09$) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ ความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะปฏิบัติทางศิลปะอย่างครบถ้วน ส่วนรายวิชาที่มุ่งการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การบูรณาการฝึกทักษะการสอนทักษะการเชื่อมโยงถ่ายทอดความรู้ศิลปศึกษา นำสู่การจัดการเรียนรู้รายวิชาเฉพาะ (ทัศนศิลป์) เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูศิลปศึกษา จึงส่งผลให้มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ให้สูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yatisomboon & Phonprasit (2016) ผลการวิจัยพบว่า ครูศิลปะคาดหวังที่จะได้รับความรู้และทักษะทางศิลปะมากขึ้น ทั้งด้านทฤษฎีและทักษะศิลปะไปพร้อมกัน และเมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการวัดประเมินผลตามสภาพจริง 2) ด้านการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ 4) ด้านการวิเคราะห์ผู้เรียน และด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ และการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษาวิชาชีพครู มีความจำเป็นในการพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนรู้ ตามคุณลักษณะของครูศิลปะให้สอดคล้องกับ SEAMEOINNOTECH (2010) เริ่มต้นจากความรู้ในเนื้อหา ความรู้เทคโนโลยี ความรู้ในการวางแผนการสอนความรู้

1.3 ผลการศึกษาแนวทางและวิธีการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่า แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาแบบ 70 : 20 : 10 ประกอบด้วย การเพิ่มความรู้ (ร้อยละ 10) การนำสู่การปฏิบัติ (ร้อยละ 70) และการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ (ร้อยละ 20) และมีวิธีการพัฒนาประกอบด้วย การฝึกอบรม การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การนิเทศ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาครูความสนใจในการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อเพิ่มสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ให้สูงขึ้น ซึ่งต้องนำศาสตร์เหล่านี้ไปจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้อง Pujeeb (2020) พบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์ ใน

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การจัดการความรู้ รองลงมาคือ การฝึกอบรม การใช้ระบบพี่เลี้ยง การสอนงาน การนิเทศ และการให้คำปรึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวิธีการพัฒนาตามหลักการ 70:20:10 การมีส่วนร่วมในการนิเทศติดตาม และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวทางของ Bangkok Civil Servant Development Institute (2018) ที่ใช้หลักการพัฒนาแบบ 70 : 20 : 10 ประกอบด้วยรูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนาที่ผสมผสานกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของของ Pinthong et al. (2022) พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ระบบครูพี่เลี้ยง 2) การนิเทศ 3) การอบรมเชิงปฏิบัติการ และ 4) การพัฒนาตนเอง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kaewpuang et al. (2022) พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 วิธี ได้แก่ การฝึกอบรม การเรียนรู้จาก การปฏิบัติ การโค้ช การนิเทศการสอน และการสัมมนา

2. ผลการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ซึ่งการศึกษาแนวคิดที่ถูกต้องตามหลักทฤษฎีกระบวนการพัฒนาโปรแกรม เพื่อนำมาสู่การสังเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีกระบวนการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องชัดเจน ก่อนมีการพัฒนาโปรแกรมได้นำผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น อีกทั้งยังผ่านกระบวนการตรวจสอบและยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงโปรแกรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Janhom (2022) พบว่า การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ศิลปะที่พัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ สารเนื้อหาความรู้ ขั้นตอนกิจกรรมการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Supanyabuttra & Thummasasananon (2019) พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา มี 4 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 การออกแบบการเรียนรู้ โมดูล 2 การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ โมดูล 3 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และ โมดูล 4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 4) วิธีการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาด้วยตนเอง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ 5) การวัดและประเมินผล

3. ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู สาขาวิชาศิลปศึกษา สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

3.1 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้อ่อนและหลังการพัฒนา พบว่า คะแนนทดสอบความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนการเข้าร่วมพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ผ่านการสังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวชี้วัดสมรรถนะ วิเคราะห์หาความต้องการและจัดลำดับสิ่งที่ต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครู เพื่อนำมาออกแบบและพัฒนาโปรแกรม ซึ่งผ่านกระบวนการหาคุณภาพและข้อเสนอแนะ

จากผู้ทรงคุณวุฒิมาแล้วเป็นอย่างดี จึงทำให้คะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phutawang & Junsuwan (2023) พบว่า ระดับพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pettai & Chansirisira (2020) พบว่า ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนพัฒนามีค่าเฉลี่ย 12.90 คิดเป็นร้อยละ 43.00 และมีคะแนนหลังพัฒนามีค่าเฉลี่ย 27.66 คิดเป็นร้อยละ 92.20

3.2 ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นนั้นได้มีกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาที่มีคุณภาพ พัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โดยปฏิบัติหน้าที่ครูในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามบริบทของสถานศึกษาได้ เมื่อพิจารณาจากผลการประเมินโดยรวมอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และประเมินตนเอง มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยนักศึกษาทั้งหมดมีจำนวน 13 คน มีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 76.92 และมีสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.07 แสดงให้เห็นถึงกระบวนการและวิธีการพัฒนาถูกวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีวิธีการวัดประเมินผลให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะได้ สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบ 70-20-10 จาก Center for Creative Leadership อ้างถึงใน Thummatassananon (2020) Bangkok Civil Servant Development Institute (2018) และสอดคล้องผลการวิจัยของ Paruang et al. (2020) พบว่า ผลการวัดสมรรถนะนักศึกษาครุศาสตรศึกษาศาสตร์ สามารถจำแนกได้ในระดับสมรรถนะสูง และระดับสมรรถนะปานกลาง

3.3 ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโปรแกรมที่จัดทำขึ้นมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ให้สามารถนำสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู สะท้อนผลสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ จากความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองเพื่อให้สมรรถนะที่สูงขึ้น เป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ เป็นครูมืออาชีพต่อไป นักศึกษาจึงมีความพึงพอใจในระดับความพึงพอใจมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Janhom (2022) พบว่า ครูผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในระดับมาก (4.32) ในเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมแบบออนไลน์ตามหลักสูตรฯ อีกทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pettai & Chansirisira (2020) พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป

การวิจัยนี้เป็นพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา โดยมีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ศิลปะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การผลิตสื่อสร้างสรรค์และการใช้ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครู ซึ่งโปรแกรมมีคุณภาพและความเหมาะสม นอกจากนี้ ผลการใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นยังแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น อีกทั้งนักศึกษายังมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อการเข้าร่วมพัฒนา

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้ของสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้ของครู รวมถึงหลักการและวิธีการพัฒนาสมรรถนะนำสู่การพัฒนาโปรแกรม ซึ่งมีประเด็นสำคัญคือ หลักการการพัฒนา KAN model แบบ 70: 20: 10 ประกอบด้วย การเพิ่มความรู้ (Knowledge increase: K) ร้อยละ 10 การนำสู่การปฏิบัติ (Apply to practice: A) ร้อยละ 70 และการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ (New experience: N) ร้อยละ 20 ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ตามองค์ประกอบสมรรถนะทั้ง 5 องค์ประกอบที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรการศึกษาศิลปศึกษา หรือหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาวิชาชีพครูด้านศิลปะ ควรใช้ สารสนเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูในการปรับปรุง หลักสูตรให้ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 5 องค์ประกอบและ 26 ตัวชี้วัด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครู ศิลปศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1.2 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการสอนให้กับนักศึกษาครูสาขาศิลปศึกษา เพื่อเพิ่ม สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงควรมีการติดตามและประเมินผลการนำ โปรแกรมนี้ไปใช้อย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงและพัฒนารายละเอียดโปรแกรมให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของผู้เรียนและเทคโนโลยีใหม่ๆ

1.3 การนำโปรแกรมนี้ไปใช้เพื่อพัฒนาความรู้และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา ควร จัดให้มีการประเมินความรู้และสมรรถนะก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อยืนยัน

ประสิทธิผลของโปรแกรม และประเมินความพึงพอใจเป็นข้อมูลในการปรับปรุงโปรแกรมให้ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในสาขาอื่น ๆ เพื่อประยุกต์ใช้ได้หลากหลายกลุ่มวิชา

2.2 ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบระยะยาวของโปรแกรมที่มีต่อพัฒนาการด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังจบการศึกษา

2.3 ควรศึกษาผลการใช้อีกรูปแบบพัฒนาที่หลากหลาย เช่น การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง และการให้คำปรึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเสริมสร้างสมรรถนะ

References

- Bangkok Civil Servant Development Institute. (2018). Development Guide of the 70 : 20 : 10 Learning Model according to the Human Resource Development Plan of Bangkok Metropolitan Government (2018-2022). Bangkok: Bangkok Civil Service Development Institute.
- Bangkokbiznews. (2022). Thai Teacher Production Closed system has better quality and standards than open system. <https://www.bangkokbiznews.com/social/1000888>.
- Buasri, T. (1999). *Curriculum theory: curriculum design and development*. Bangkok: Thanarat.
- Dechakupt, P. & Yindeesuk, P. (2015). *Learning Management in the 21st Century*. (3rded) .Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Government Gazette. (2020). *Notification of the Board of Directors of the Council of Teachers Re: Details of the Standards of Professional Knowledge and Experience of Teachers in accordance with the Regulations of the Council of Teachers on Professional Standards (No. 4) B.E. 2562 (2020, 7 May)*. Volume 137 Special Episode 109d. 10-14.
- Janhom, P. (2022). Competency development in art learning management of school art education teachers that develops the 21st century learner skills through online training. *Journal of MCU Nakhondhat*, 9(5), 445–461.
- Johnson, R.T. and Johnson, D.W. (1986) Action Research: Cooperative Learning in the Science Classroom. *Science and Children*, 24, 31-32.

- Kaewpuang, P. et al. (2022). Guidelines for Developing Learning Management Competencies of Pre-service Social Studies Teachers, Rajabhat University Rattanakosin Group. *The 13th Hatyai National and International Conference*. Hatyai: University.
- Khamwisettanaton, K. (2021). Qualifications of Pre-service Student Teachers in Field Experiences. *journal of social science for local rajabhat mahasarakham university*, 5(4), 271-280.
- Knowles. (1980). *The Modern Practice of Adult Education from Pedagogy to Andragogy*. New York: The Adult Education Company.
- McGill, L. & Brockbank (2004). *A. The action learning handbook*. London: RoutledgeFalmer.
- Michaelsen, L. K., Knight, A. B., & Fink, L. D. (2004). *Team-Based Learning*. United States of America: Greenwood Publishing Group.
- NAEA. (2016). *Professional Code for Art Educators*. Retrieved March 18, 2017 from <https://www.arteducators.org/advocacy-policy/articles/549-naea-position>.
- Paruang, S., et al. (2020). A Study of the Pedagogy Competency of Student Teachers. Ph.D. In *Social Sciences Journal*, 10(2), 393-405
- Paston, H. S. (1973). *Learning to Teach Art*. London: Professional Educator.
- Pettai, C., & Chansirisira, P. (2020). The program development to enhance learning management competencies of primary school teacher under the office of the basic education commission. *Journal of Buddhist Anthropology*, 5(11), 170-184
- Phromsa, R. et al. (2018). A Development of Indicators for Learning Management Competencies of Pre-Service Teachers in Faculty of Education at Phuket Rajabhat University. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 24 (1), 255-268.
- Phutawang, P., & Junsuwan, S. (2023). development of program ofr enhancing capacity of learning management active learning of primary school teacher under of office of the basic education. *Journal of MCU Social Science Review*, 12(4), 282-296.
- Pinthong, S. et al. (2022). Guidelines for Learning Management Competency Development of Science Teachers in Secondary School, Office of the Private Education Commission in Bangkok. *The 13th Hatyai National and International Conference*. Hatyai: University.
- Pujeeb , N. et al. (2020). The Model of Teaching Competency Development for Visual Art Teachers of Secondary Schools . *Journal of Education Studies*, 48(3), 106-124.

- SEAMEO INNOTECH. (2010). Teaching Competency Standards in Southeast Asian Countries. Quezon City: SEAMEO INNOTECH.
- Supanyabuttra, C. & Thummatassananon, S. (2019). Development of teacher competency strengthening program of active learning management under the secondary educational service area office 24. *Saeng-Isan Academic Journal*, 16(2), 266-280.
- Suphan Buri College of Fine Arts. (2019). Bachelor of Education Program in Art Education (4 years). Graduate Institute of Development Arts, Ministry of Culture.
- Tang Charoen, V. (2005). Visual Arts Education. Bangkok: E&IQ.
- Thummatassananon, S. (2020). Principles theories and practice administration educational to innovation organization. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Yatisomboon, P. & Phonprasit, A. (2016). guidelines to develop art education teaching ability of in-service. *An Online Journal of Education*, 11(4), 556-573.